

252. 914. nos. 8. d. e. 90. 30 p  
B. G. 1914

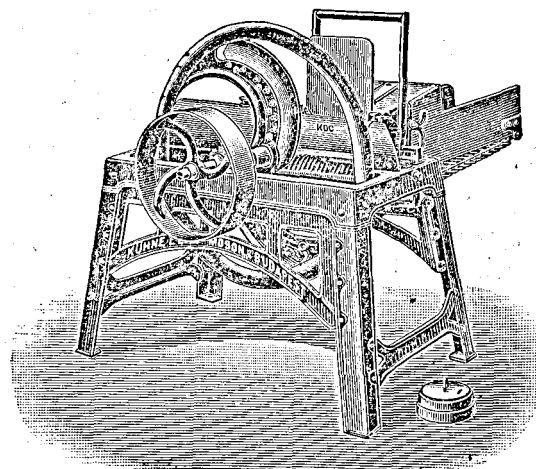
# ERDÉLYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914. NOVEMBER 8.

45. SZÁM.

**Idénygépek:** Szecskavágók, répavágók, hengeres és tárcsás darálók, tengerimorzsolók kézi- és erőhajtásra, olajpogácsatorók, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők stb. ::



**„RÜHNE”** mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSON.**

Főraktár:

**Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.**

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

**Teljes Takarmánykészítő berendezések és tejgazdasági felszerelések.**

2012

## MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor

az **E. K. A. R. T.**

**Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától**  
kérjen ajánlatot.

**I g a z g a t ó s á g:**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

## NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

## Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

Műtrágyát  
Értékesítő  
Szövetkezet  
Budapest, V. kerület,  
Fürdő-utca 8-ik szám.

2769

## Zsákot, Zsineget,

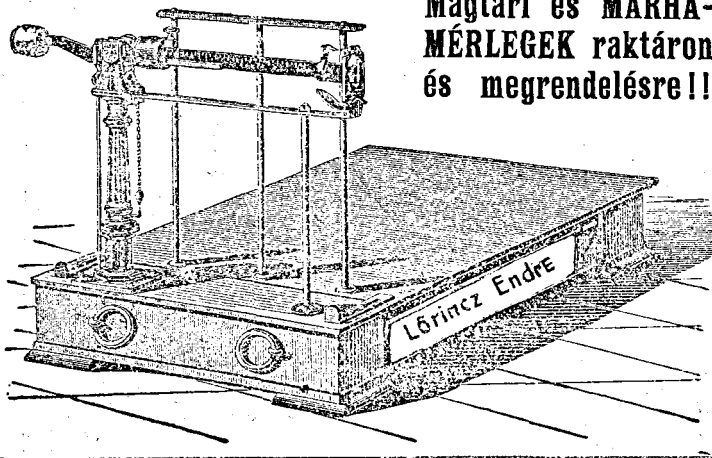
**ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a  
32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert  
PISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,  
V., Nádor-utca 31-33. szám.  
Kévekötelek, **PONYVAKÖLCSÖNZO-**  
Intézet Kérjen ajánlatot

# PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-  
LAKATÓS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,  
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

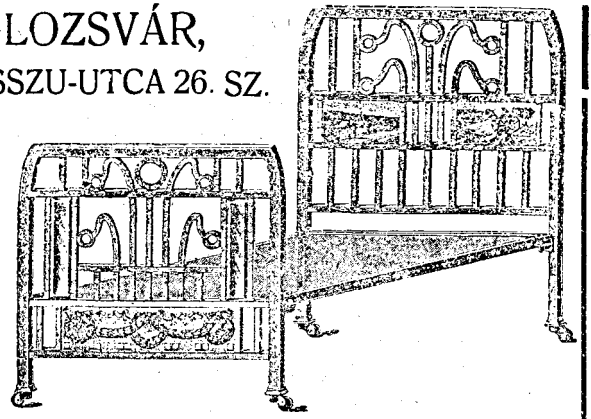
3111



**Magtári és MARHA-  
MÉRLEGEK raktáron  
és megrendelésre!!**

## ELVÁLLAL :

Vas és fémből előállítható szak-  
májába vágó minden munkát. Kór-  
házak, szállodák, gazdaságok, is-  
tállóak, tehenészetek stb. fa, vagy  
fémbutorral való berendezését.  
Folyósó, lépcső és sirrácok készi-  
tését. Gazdasági és kerti kerítéseket  
Kerti butorokat és sátrakat. Réz-  
és vasagyakat és butorokat, stb.



Költségvetéseket és rajzokat kívánataira díjtalanul  
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!  
Szakszerű tökéletes munka!

**MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK**

## A KOLOZSVARI

### TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzügyintézet.

Alaptőkéje 2.000,000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.  
Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2004

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-  
tozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.  
Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapiro-  
kat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönö-  
ket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket vagy azok  
vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratral.  
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti  
könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt  
csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek  
mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

**Ökörűnőket, igás-ökrőket, (igába es  
vágásra) és 4-6 éves bival-ökrőket  
keresünk megvételre.**

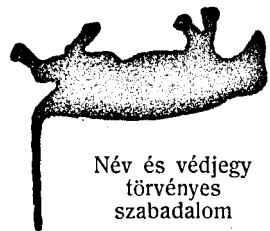
Ajánlatokat kor, súly és ár megjelölésével  
(legalább 10 darabot kitevő mennyiségről)

kérünk az

**Erdélyi Gazda Társaság**

3035

Kolozsvár cimen — küldeni.



Név és védjegy  
törvényes  
szabadalom

## Patkánin

patkányirtó szer

ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskerekén.

**Tökéletes biztos eredményről jótállás.**

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatásu  
találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes.  
1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány ki-  
irtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagy-  
ságu gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre

**Tökéletes biztos eredményről jótállás.**

## Birtok hasznóbérbeadási hirdetmény.

A Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége tulajdonát képező Szolnok-Doboka vármegye bethleni járás, Apanagyfalú és Fellak község határában fekvő 17 k. hold 510 □-öl belsőség, 18 k. hold 607 □-öl pusztá szőlő, gyümölcsös és terméketlen, 235 k. hold 1450 □-öl legelő és hegyi kaszáló, 352 k. hold 1317 □-öl szántó, 56 k. hold 1188 □-öl rét, 166 k. hold 486 □-öl erdőből álló birtok megfelelő gazdasági épületekkel ellátva 1915. évi január hó 1-től kezdve 6 évre hasznóbérbe adatik.

A feltételek Beke József kincstári ispánnál (Kolozsvár, Bocskay-tér 19. szám, II. emelet) a hivatalos órák alatt megtudhatók, hol is a birtok megtekintése bejelentendő.

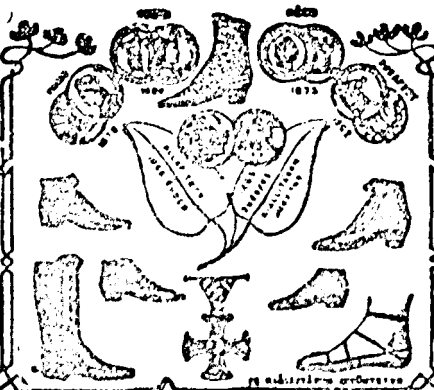
3112

## MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Főhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhe-  
yében a legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkezdveltségű  
**férfi és női cipőraktárára**

2019



Megrendelés után készít ame-  
rikai és francia, vagy bármily  
tetszés szerinti faconu cipőket,  
a legkényesebb igényeknek is  
megfelelő kivitelben. — Vidéki  
megrendelések pontosan és  
gyors kivitelben mérték után,  
de legbiztosabban egy használt,  
a lábára találó cipő beküldésé-  
vel eszközöltetnek. — Kiváló  
tisztalettel: Matutse k József.

# ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK  
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,  
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM.  
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

## TARTALOM:

### Önálló eredeti cikkek:

Nemzeti hadikölcsön. . . . .	443
Szánts, vess, arass! . . . . .	443
A jövő hazai „stájerföld”. Dr. Cséres Lajos. . . . .	444
A magyar mezőgazdák szövetezete. . . . .	444
Kiméljük állatállományunkat. . . . .	445
Vegyes közlemények . . . . .	445
Hirdetések.	

## Nemzeti hadikölcsön.

Felhívás a közönséghez.

Budapest, november 5.

(A miniszterelnöki sajtóoszt. távirata)

Az Országos Központi Hitelszövetkezet a küszöbön álló állami kölcsönkibocsátás iránt érdeklődő kiscgazdaközönséget lelkesítő felhívással tájékoztatja a nemzeti kölcsön ügyéről.

Első eset, hogy államunk közvetlenül egész néphez fordul kölcsönért. Ezzel nem ajándékot kér, nem is adót kíván. Szövetségeseink szintén óriási összegeket kapnak népeiktől. A német nép első szóra **négy és félezer millió márkát** kölcsönzött az államnak a háboru céljaira. Mindenünkért: földünkért, vagyonunkért, népeinkért, gyermekeinkért küzdő hű katonáink történelmi munkája sikerének lehetőségéért kell hozni nekünk itthonmaradottaknak is áldozatokat.

Első eset, hogy az állam vidéken, falvainkban a hitelszövetkezeteinkre bizza a nagy nemzeti kölcsön gyűjtését. Hivatalos aláírásaink helye lesz az **Országos Központi Hitelszövetkezet** is és gyűjtőhelyei lesznek az ennek kötelekébe tartozó hitelszövetkezetek mindenki számára, akár szövetségi tag, akár nem. De jól jegyezzük meg — hangoztatja a felhívás, — hogy ez most nem csupán szövetségi, hanem mindenüvé kiterjedő **nemzeti akció**. Készen és lelkesen kell várni a jelszót, amelyre megindul a kölcsönaláírás az egész hazában.

Rövid idő alatt nagy munkát kell végeznünk, mert aláírásra a kihirdetéstől kezdve csak **egy hét** fog rendelkezésre állani. Meg kell értetni egyszerűbb

honfitársainkkal is, hogy az elrejtve őrzött pénz értékét a magyar állam ígéretének szentsége adja meg. Meg kell értetni, hogy az elrejtett pénz nem kamatozik, az állami kölcsönkötvény **kamatozása busás**. Az arra való kölcsön és a kötvény esetleges eladása biztosítva van. A kötvények kamatai után **semmiféle adó vagy illeték** nem fog járni és már most figyelembe veendő, hogy a moratoriumra való tekintet nélkül ki kell fizetniük a pénzintézeteknek olyan takarékbetéti összegeket, amelyekkel a tulajdonos állami kölcsönkötvényt akar vásárolni.

A közönség tájékoztatására szánt nyomtatványokat és körleveleket mielőbb kiadják.

## Szánts, vess, arass!

Ez a három szó van olyan jelentőségű, mint a »szuronyt szegezz«, »tűz«, »előrel!«: az izzó csatáknak e három legfontosabb parancsszava. Akki elmulasztotta a tüzelést, vagy a szuronysegezést, könnyen önmaga kaphat sebet, vagy a legkedvesebb bajtársra. Ha az ország földművelő népe elmulasztja — különösen a mostani világfelfordulásban — a mezőgazdasági munkát, a szántást, vetést, az aratást, egyszóval a nemzetet fentartó munkákat — kiteszi magamagát, az egész országot, de különösen harcoló vitéz fiait a koplalásnak. Koplaló hadsereg pedig még nem igen aratott győzelmet. A koplalás csak senyvesztője a testi és lelki erőnek. A koplaló gyomor csak szomorú hangokat ad. Virtuskodásra, sőt még a higgadt gondolkodásra is csak a kielégített gyomor alkalmas.

Szántson és vessen, tehát végezze el a mezei munkákat mindenki, akinek ez a hivatása, aki az erre hivatott harcra vonultakat helyettesíti. Még pedig ne csak a megszokott módon, hanem megfeszített erővel kell neki fogni s folytatni a földművelés ezerágu munkáját. A legkorábbi terméknek, a nemzetközi piacok keresett cikkévé fejlődött nagykorösi salátának éppen ugy nem szabad az országból jövőre se hiányozni, mint a késő ősszel

beérő kukoricának. Mindenesetre szükség lesz, mert a szükséglet nagyon megnövekedett.

Lám, ma még azok is, akik a magyar mezőgazdaság jelentőségét állandóan lekicsinyelték, most rimánkodva fordulnak a magyar gazdákhoz, hogy szántson és vessen, vessen be minden talpalattnyi termő földjét, mert sok tekintetben ez dönti el a hadjárat sorsát. Még talán a párisi erkölcsök borzas haju irodalmi apostolai is méla gyomorkorgással ismerik ma be, hogy nem »nyugati« kultúra kell nekünk, hanem agrikultúra. Még pedig feladata magaslatán álló agrikultúra. Herceg Anersperg, az osztrák gazdák vezére, aki ma szintén a harctéren van, büszkeséggel mondhatta tehát, hogy a mostani világháboru fényesen beigazolta az erősen agrárpolitika létjogosultságát. Mennyire igaz van! A földmives nép legmesszebbmenő érdekvédelme, hogy hivatását a legteljesebb módon betölthesse.

Hol volnánk most ez érdekvédelmi harcok nélkül, hol volnánk, ha a magyar agráriusok nem küzdötték volna ki a mezőgazdasági szakismeretek népszerűsítését, a jobb tenyészállatokat, a jobb vetőmagot, jobb talajművelő eszközöket a nép széles rétegei részére? Mi lenne, ha a vámvédelem szárnya alatt mezőgazdaságunk ily hatalmas fejlődésnek nem indul?

Mi lenne? Bizony valóságos nagy baj. Ha a magyar agrárpolitika bizonyos sikerekkel nem dicsekedhetnék, bizony a magyar földművelők hasztalan kérnék ma még a Vámtörő Gedeon és Maximális Bernát barátunk is, hogy szántson és vessen, a felelet legtöbb helyütt ez volna: nincs mivel és nincs mit. Így azonban lesz sikere az igazán legkülönbözőbb és legváratlanabb helyről jövő felszólításoknak. Sőt a magyar gazda ezek nélkül is tudja, mi a köteleessége. Szántani és vetni fog kettőzött erővel, hogy arathasson. Aratni is fog, hogy táplálhassa a hazának nemcsak harcoló és munkálkodó, de tétlenül gubbaszkodó gyermekeit is.

Mezőgazdák  
ZUHATAG KUTJA.

Serleges rendszer cső és  
gummi nélkül.

Minden eddigi  
rendszer fölülmul

## ŐSZI GAZDASÁGI SZÜKSÉGLETEK BESZERZÉSE!

A szüreti idény és az őszi vetési munkálatok közeledtével ajánlunk: különböző kivitelű borsajtókat, szőlőzuzókat, bogyózókat, borszivattyukat, boroshordókat, must- és bormérőket és mindennemű más szüretelési eszközöket, az összes gazdasági vető- és virágmagvakat, szuperfoszfátot, Thomassalakot, kálit és egyéb műtrágyákat, ekéket, tárcsásboronákat, kultivátorokat, vetőgépeket, rostákat és konkolyozókat.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

2005

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

## Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára  
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.  
Telefonszám 567.



Mátrác, paplan, pokróc, valamint minoenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédülő és futószőnyeg gyajpu és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

### A jövőendő hazai „stájerföld“.

Irta:  
Dr. Cséres Lajos.  
IV.

A táblázat harmadik csoportjában végül olyan erdélyi községeket sorolok fel, melyeknek aránylag kevés a fütermő helyük. Hogy ez miként befolyásolja az állattenyésztést, vizsgáljuk meg a feltűnőbb eseteket. A legkisebb összhatáru Felsőboldogfalvának (Udvarhely megye) van 1127 kat. hold fütermő helye, arányszáma 36% ugyan (413 katasztrális hold), mégis csak 1.6 katasztrális hold fütermő hely jut egy számosállatra, ennek létszáma mindössze is 265 darab ezen kisközségben! Fenti értékesítő számítás szerint a számosállat létszám suly  $\frac{1}{3}$ -a 44.166 kilógramm, tehát az 530 lakosra egy évben fejenként csak 83 kilógramm hus jut! Ebből hát bőven meg nem élvén, látjuk a statisztikából, hogy *veteménytermeléssel* is foglalkoznak; a tehének számából és a 87 katasztrális holdnyi mesterséges takarmányterület tejgazdaságra következtethetünk, közel lévén Székelyudvarhely és ez okozza, hogy a faluban 220 a szekerek száma — város mellett jó kereset a fuvar!

A kolozsmegyei hegyesvidéki Kide községnek már több az összhatár területe (2195 katasztrális hold) s abban 35% a szántóföld s 19% (437 katasztrális hold) a rét és legelő. A 364 darabnyi számos állatra már csak 1.2 katasztrális hold fütermő hely jut, de pótolják 20 katasztrális hold lóher termesztéssel, szomszédban bérelt legelővel, mert elég jelentékeny az állatlétszám a kis községben: 12 ló, 90 darab tehén, 100 darab növendékmarha, 20 darab ökör, 80 darab bivaly, 400 darab juh, 10 kecske, 80 darab sertés, akkora négy lábú vagyon, hogy becsületére válik ezen községnek, hogy a 792 lakosnak fejenként és évenként 77 kilógramm hus jut. Hát ettől nagyon meg nem hiznak, de 87 katasztrális holdon jelentős a gyümölcstermelés is. Felenyeden 165 katasztrális holdon termelnek lóherféléket, 279 a tehén létszám, tehát a közeli Enyed részére tejet termelnek. Magyarigben 210 katasztrális hold kert és 460

katasztrális hold szőlőműveléssel helyettesítik az állattenyésztés jövedelmét; Magyarfülpösön 215 darab tehénrel tejet termelnek a közeli Szászrégennek, de 57 holdon vetnek takarmányt, 410 katasztrális holdon burgonyát s 77 katasztrális holdon mezei veteményt és így tovább; minden kis fütermő területtel bíró községnél kikutathatjuk, hogy bár az állatlétszám kisebb, de az állatfaj értékesebb és mindenütt szokásos a mesterséges takarmánytermelés s azonkívül mellékjövödelemre más termelési ág fejlesztésével is törek-szenek.

Végezetül néhány hivatalos adattal bemutatom az erdélyi fütermő helyek kataszteri jövedelmi értékét. Így például Kolozsvár környékén egy I. o. rét tiszta jövedelmi értékét 1750 fillér, ugyanott a VIII. osztályu 110 fillér katasztrális holdként, a legelő I. osztályu 1200 fillér és VIII. osztályu 16 fillér; a Bánffy-hunyadi havasok alján már csak 900 fillér egy katasztrális hold rét I. osztályu tiszta jövedelme, a VI. osztályunál csak 90 fillér; ugyanott az I. osztályu legelőnek 150 fillér, a IV. osztályunak csak 16 fillér a tiszta jövedelme.

Ami a törvényes gondoskodást illeti: úgy általában a mezőrendőri törvény némely §-aival védhető a legelő; különös intézkedések érintik a községi legelőket, ebben a keretben találhatunk minden megyében legeltetési szabályrendeleteket, sőt helyenként községi határozmányokat is, azaz minden községben oktroyálható a legeltetési szabályrendelet; ide tartozik némely vármegye szabályrendelete a pásztortólásról is s végül a közbirtokossági legelők jogviszonyait pontosan körvonalozza a legelőközösségekről szóló 1913. évi X. t.-cikk, melyben a közbirtokosságok által hanyagul kezelt legelők közsegésítése, községi köztalajjal való átalakulásának eszméje is kísért már — törvény, szabály tehát van, csak végre kell hajlani s respektálni.

A rétre, a kaszálókra nincs törvény, ezen területeknek sok helyütt csak mostohája az erdélyi kfgazda.

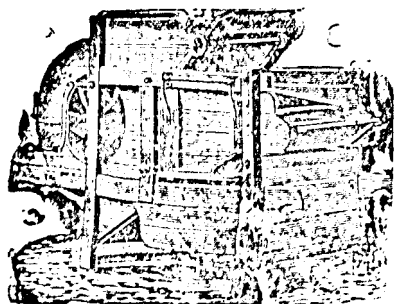
(Vége.)

### A magyar mezőgazdák szövetkezete.

Nemrégiben jelent meg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének legutolsó évi jelentése, amely 12 hónap sok tekintetben érdekes, gazdasági életünket nagyon is jellemző munkásságáról ad számot. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete egyike legnépesebb szövetkezeteinknek. Átélt egy néhány válságos esztendő, átesett egy néhány gazdasági viharon, ámde mint minden egészséges alapokra fektetett szövetkezet a válságokból és viharokból mindig megerősödve került ki. Az ideai jelentésnek a legörvendetesebb része, hogy a már több év óta tartó feszült pénzügyi helyzet nemhogy gyengítette volna, hanem inkább megszilárdította a szövetkezet anyagi alapjait. Az anyagiakban való megszilárdulás erkölcsi erőnövekedést is jelent. Az anyagi készütség gyarapítja a szövetkezet iránt való bizalmat, tekintélyt szerez az intézménynek és közkedveltséget. Ezekből a jelenségekből bátran következtethetünk arra, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete a mostani minden eddiginél sulyosabb gazdasági helyzetből is győzelmesen fog kikérülni, annyival is inkább, mert betöltésre váró feladatai a háboru alatt ugyancsak megsokszorosodnak s a körüle csoportosuló gazdaközön-ség ha valamikor, ugy most várhat a legtöbbet a szövetkezettől.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, amint tudjuk, a közép- és nagybirtok gazdasági szükségleteinek kielégítését tűzte ki célul. Foglalkozik nemcsak a fogyasztás ellátásával, de még inkább az értékesítéssel. Ellátja a földbirtokot vetőmaggal, tenyészállatokkal s mindenféle gazdasági cikkekkel s viszont a földbirtok termékeit nagyszabásu begyakorolt apparatusa segítségével iparkodik a legjobban fizető piacokon értékesíteni.

Hogy e feladatoknak betöltése mily nagy jelentőségű most, arról szinte felesleges is beszélni. Hiszen a háboru éppen a kereskedelmi életet bénította meg. Megnehézült nemcsak a beszerzés, de az értékesítés is. A kereskedelmi forgalmat bémítják a vasuti forgalmi akadályok is. Egy-egy gazda tehát mindenképpen ki



Ha ön meg akarja ismerni a legújabb  
**eredeti „KALMAR“ rostát**

sziveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

2006

**KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely**  
Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége Budapest, V., Váci-körut 32.

van téve annak, hogy nem bírja a föld-birtok folyton növekvő szükségleteit beszerezni, de nem tudja a föld termékeinek se a kellő piacot biztosítani. Ily körülmények között szinte égető szükség van a szétforgácsolt erők csoportosítására, égetően szükség van olyan szervezetre, mint a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, amely a magyar gazdaközön-ség igen tekintélyes részét egyesíti ma már magában s ezzel az egyesült erővel iparkodik elérni azokat a célokat, amelyeket a mostani nehéz időkben egyesek csak nagy erőfeszítéssel, vagy sehogysem tudnának elérni.

A szövetkezet fejlődése azt mutatja, hogy e célokat már is nagy mértékben sikerült megközelíteni, úgy gabonaosztálya, mint vetőmagosztálya, de leginkább borosztálya, géposztálya és tenyészállat-osztálya a lefolyt egy esztendő alatt kitűnően megállták helyüket. A legközelebbi jövőben csaknem valamennyi osztály új mélyreható reformokat is tervez. Ez is annak a bizonyítéka, hogy a szövetkezet nem áll meg a fejlődés egy bizonyos pontján, hanem folyton törekszik előbbre, — csak egyebet ne említsünk, — rendkívül derekas munkát végez a szövetkezet azáltal, hogy sikerült borosztálya révén a magyar borok kelendőségét külföldön is biztosítani. Igen sokat várhat végül a gazdaközön-ség a mostani időben a géposztály működésétől is, mert hiszen a csatatéren elfoglalt munkáskezeket a gépek lesznek hivatva felváltani.

### Kiméljük állatállományunkat.

Ezzel az intelligenciával fordult a mi-nap a földművelésügyi kormány az ország gazdaközön-ségéhez. És ennek a megszívlelésre méltó intelligenciának szegődünk szószólóivá mi is, midőn azt látjuk, hogy azt utóbbi hetekben a gazdák az indokolatlan félelem, a pénzhiány és egyéb helyenként jelentkező okokból tömegesen dobják piacra kevés husu és gyenge minőségű szarvasmarháikat és a sovány sertéseket. Tehetetlen tanui vagyunk annak, hogy szemcink előtt valóságos pocsékoló öldökléssel irtják ki azt a szarvasmarha és sertésanyagot, mely még hivatva volna arra, hogy felhízalva, lényegesen fel-növekedett testsúllyal kerüljön a vágóhidra.

Igaza van egy agrárius vezető fér-fiu-nak, midőn azt írja, hogy hus van bőven és hogy ebben a monarchia la-kossága, vagy a hadsereg semmi körülmények között hiányt szenvedni nem fog. De vajjon mi lesz a következménye annak, ha az állatállomány észnélküli pocsékolását továbbra is folytatjuk?...

Kétségtelen, hogy ugy szarvasmarha, mint sertésállományunk a mai kimé-

letlen irtás mellett jelentékenyen, szinte pótolhatatlanul meg fog csökkenni. Szer-biából a vágott jószág behozatala elmarad. Amerikai zsir és szalonnabehozatalra nem számíthatunk. Figyelmen kívül kell hagy-nunk a sertészsir számottevő versenytár-sát, a növényzsirt is, mert sem maga a növényzsir, sem pedig annak nyersanyaga a mai bonyodalmak mellett be nem hoz-ható. A kereskedelmi hízalók, melyek-nek legnagyobb része bankpénzzel dol-gozik, a hízalás üzeméhez szükséges pénzhez nem juthatnak. Végül a disznó-zsir ára, mely jelenleg sem áll arányban az alacsony sertés árakkal, tavasszal és a nyári hónapokban minden bizonnyal emelkedni fog, minek természetes követ-kezménye az lesz, hogy az elsőrendű hi-zott sertést már tavasszal nagyon fog-ják keresni.

Ezekre a körülményekre legyenek te-kintettel gazdáink és mielőtt meggondolat-lanul piacra dobnák a felhízalás után többszörte jobb áron értékesíthető álla-taikat, jusson eszükbe, hogy vannak a gazdatársadalomnak olyan szervezetei, a melyek a mai súlyos pénzviszonyok kö-zött is, segítségére sietnek gazdatársaik-nak.

E szervezetek közé tartozik a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete is, melynek igazgatósága elhatározta, hogy a mai su-lyos pénzviszonyok mellett — miként a múltban, ugy most is — *kézpénz elő-veget nyújt* a szövetkezet hízalóállományába be-küldött sertésekre, ami azt jelenti, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének kö-bányai sertésállományát zavartalanul mű-ködik ma is. És miként a háboru előtt tette, ugy most is változatlan feltételek mellett fogad el sertéseket hízalásra és értékesítésre. Ugyanezt a feladatot tölti be a Budapesti Állatvásárpénztár a szar-vasmarhaállomány értékesítése körül, mi-dőn a hízalás előmozdítása céljából na-gyobb mértékben folyósít előveget a hiz-lalásra beállított és beállítandó állatokra, elvállalván egyúttal a hizott állatok ér-tékesítését is. Azok a gazdák, akik ele-gendő takarmánnyal rendelkeznek és egyébként rendezett anyagi viszonyok kö-zött vannak, de a pénzintézetek jelen-legi tartózkodása folytán nincsenek ab-ban a helyzetben, hogy beállítani való sovány állatokat kaphatnak.

Idéjekorán szólalunk fel gazdáink ér-dekében. Tartsanak szünetet az állatállo-mány mai pocsékolásában. Figyeljék a körülöttük történő eseményeket és igye-kezzenek azokat hasznukra fordítani, an-nál inkább, mert hiszen a háboru kö-vetkeztében a terhek tetemes részét ne-kik kell majd viselniök és erre valahon-nan a fedezetet is elő kell teremteni.

### VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A gödöllői koronauradalom új igaz-gatója.** A földművelésügyi miniszter Frid-rik Géza jószágigazgatót központi szol-gálatra rendelve, Gombos Gyulát, a me-zőhegyesi ménesbirtok jószágfelügyelőjét a gödöllői koronauradalom igazgatói ál-lásába nevezte ki.

— **Hány évig terem az oltott szőlő-tőke.** Minden újításnak sok az ellensége. Így volt ez a filoxera pusztítása után fel-újításra kerülő szőlőművelésnél is a vad-alanyra oltással. A szőlősgazdák idegen-kedtek az újszerű szőlőtelepítéstől, mert ez már minden gazdálkodó embernek szokása az egész világon. Az oltott szőlő-tőkék termő idejét a gyakorlati szőlő-birtokosok is elébb 5—10 évre, majd 15—16 évre jósolták. Ez azonban nem vált be. Napjainkban vannak 30 éves teljesen jó termőerőben levő vadalanyra oltott szőlőink. Kossuth János sátoraljaujhelyi szőlőtulajdonos a gondosan végzett telepítést legalább harminc évig termőállapot-ban tarthatónak tartja. Csak fő követel-ményül megjegyzi a gondos művelést, mely szerint kapálás közben a tőkét meg-vágással nem sértjük meg és a gyenge tőkékét kiselejtezzük és ezzel a gyenge tőkék által terjeszthető betegségeket távol tartjuk.

— **A romlásnak indult burgonya és cukorrépa a szeszgyártásban.** A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete azzal a kérelemmel fordult a pénzügyminiszterhez, hogy amennyiben az ország valamely vidékén a rendelle-nes időjárás következtében a szeszgyár-tásra szánt burgonya vagy cukorrépa romlásnak indulna s így annak gyors fel-használása indokoltá válna, engedje meg, hogy a mezőgazdasági szeszfőzők a napi maximális 7 hektóliterben megállapított átlagos termelésen felül is fokozhassák a szesztermelést és pedig oly módon, hogy az összes havi bejelentési időszakok alatt termelt szeszmenyiség napi átlaga a 7 hektólitert meghaladja és a túllépés a maximális évi 1680 hektóliter össztermel-ésig az exkontingens termelésnél is meg-engedjék. Az egyesületnek ezt a kérel-mét a pénzügyminiszter teljesítette. Egy-idejűleg 121681. számú körrendeletében utasította a miniszter a pénzügyigazgató-ságokat, hogy a többtermelésre az enge-délyt a kérelmezőknek adják meg.

— **Elmaradnak a téli népies előadások.** A téli népies gazdasági előadások és tanfolyamok a háborura való tekintettel elmaradnak. A földművelésügyi miniszter erre a célra a folyó évben államsegélyt nem engedelmaz.

— **A ló katonai átlag-ára.** A honvé-delmi miniszter leiratban értesítette Sop-ron vármegye törvényhatóságát, hogy az újabb looszlályozásnál a lovak átvételé-nél a következő ár az irányadó: Hátasló 825 korona; hámosló 1000 korona; málhásállat 400 korona. A mozgósítás idején kedvezőbb volt az átlagos ár, amennyi-ben hátaslóért 880, hámoslóért 1050 és málhásállatokért pedig 500 koronát fize-tett a kincstár.

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képvisellete, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

— **Eladó szeszmoslék.** A szeszadóról szóló törvény rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint december 31-ig Mayer Miksa szávamarofi cégnél 886 métermázsa, Hirsch Ödön kolozsvári cégnél 1500 métermázsa, Neumann Testvérek aradi cégnél pedig 4000 métermázsa száritott szeszmoslék kerül eladásra. A földmivvelésügyi miniszter figyelmezteti a gazdaközönseget, hogy a szeszmoslék beszerzése végett közvetlenül a fenti cégekhez forduljon.

— **A gazdák a tőzsdebiróság ítékezése ellen.** A gazdaközönség köréből sokan felszólaltak az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnél a tőzsdebiróság egyik legutóbb hozott ítélete ellen, melyben a háborúra való tekintettel a malmot vállalt liszt- és korpaszállítási kötelezettsége alól feloldja és a gazdát szállításra, illetőleg a különbözet megfizetésére kötelezi. Az egyesület a felszólalások jogosságát elismerve, a nagyjelentőségű és a gazdákra nézve súlyos anyagi következményekkel járó tőzsdebirósági ítékezés tárgyában emlékirattal fordult a földmivvelésügyi kormányhoz, amelyben a helyzet gyors és alapos orvoslását sürgeti, ami szerinte csak a tőzsdebiróság egyoldalú elvi álláspontjának megváltoztatásával, vagy pedig az ilyen természetű szállítási pereknek rendes bírósághoz való utalásával érhető el. A háború — ugymond az O. M. G. E. fölterjesztése — egyaránt kell, hogy mentesítse a gazdát, kereskedőt és a malmakat a szállítási kötelezettség alól s ha az egyesület várakozása ellenére a fenti elvi jelentőségű ítéletet ennek megfelelően nem orvosolnák, kéri az egyesület a földmivvelésügyi minisztert, hogy a tőzsde szünetelésére és a tőzsdebiróság aggályos elfogultságára való tekintettel vonja ki alkalmas módon a szállítási ügyleti pereket a választott bíróság hatásköréből és utalja a rendes bíróság elé, ahol az egyenlő mértékkel való mérésről a gazdák biztosítva lehetnek.

— **A gazdasági cselédek támogatása és az ellenszolgáltatás megállapítása,** a földmivvelésügyi miniszternek a Sárosmezei Gazdasági Egyesület elnökségéhez intézett leirata szerint, a gazda és a hadbavonult gazdasági cseléd családtagjai között szabad megegyezés tárgya. Az erre vonatkozó megállapodás olyan szerződést létesít, amelynek érvényesítését azután mind a két fél törvényesen követelheti. Hogy a cseléd felesége s gyermekei a gazdaságban megfelelő munkát végezzenek, erre megegyezés hiányában, sem törvény, sem rendelet alapján nem kötelezhetők. Épp így a gazdát sem lehet kötelezni, hogy a hadbavonult cseléd családtagjairól általában gondoskodjék s legkivált, hogy olyanokról gondoskodjék, akik az ő áldozatkészségét képességük szerint ellenszolgáltatással viszonzni nem akarják.

— **A háború és a kenyérfogyasztás.** Diadalt diadal után arató hadseregünk kenyérliszt fogyasztása természetszerűleg igen nagy s ennek következtében a monarchia lisztfogyasztása is jóval nagyobb, mint más években, mert bár eddig is ugyanannyi emberanyagunk volt, mint most, mégis azok egy része kevesebb kenyéret, de több burgonyát, tengeri lisztet s egyéb anyagot fogyasztot, melyek romlékonyságuknál s egyéb okoknál fogva

a hadsereg táplálására nem alkalmasak. Tekintettel pedig arra a körülményre, hogy idei termésünk is gyengébb a szokottnál, hadseregünk kenyérliszt szükségletét csak az esetben fedezhetjük fennakadás nélkül, ha mi itthonmaradtak kevesebb kenyérlisztet s több olyan anyagot fogyasztunk, amely hadseregünk táplálására nem alkalmas, ami a tengeriliszt, burgonya stb.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

A Dr. Borovszky-féle szagosított

**BOROLIN**

a világ legjobb és leghatásosabb házi-szere. A Borolin a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a Borolingyárban Budapest, II., Margitrapart 45. sz. Próbaiveg 50 fillér.

A legnagyobb állami és első díjakkal kitüntetve.

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Homlokzatok és belsőhelyiségek  
**meszelésére**  
a legjobb és a legtokéletesebb

2767 II.



Kimerítő ajánlatot és mintát szivesen küld:  
**LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára**  
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

**KERESEK**

egy ügyes, a gazdaság minden ágazatában jártas

**ISPÁNT.**

Levélczim: **Nagy Dénes** földbirtokos Torda. (Torda-Aranyos vármegye)

500-600 darab  
**tenyészjuh**

keresek megvételre (2-3 éves korban).

Legalább 100 drbnál lépek tárgyalásba.

Ajánlatok a következő címre intézendők:

**Rabós Kálmán**

NAGYIKLAND, u. p. Mezőkapus, vagy Kolozsvár, Mátyás király-tér 8. II. em. 3.

Zsákok, ponyvák,  
Olajok és zsirok

Minden más forrásnál olcsóbban és jobb minőségben megrendelhetők az:

Erdélyi Gazda Társaságnál Kolozsvárt, Attila-utca 10. sz.

3119 I.